

**รูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน**
**Patterns of Strategy Regulation for Children and Youths
of Northern Local Administrations**

ธนวิทย์ บุตรอุดม^{1*} ดวงใจ ปีย์²

^{1,2}อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง 52100

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ ปัจจัย และรูปแบบในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำปาง และจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดกระบวนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งผลให้ขาดทิศทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมส่วนปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชน ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ ความรู้ความสามารถ และประสิทธิภาพของผู้บริหาร การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารคน งบประมาณ และระบบการติดตามประเมินผล สำหรับปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ นโยบายของรัฐ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในด้านงบประมาณและด้านวิชาการ และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

Abstract

The purposes of this research were to study process, factors, and patterns of strategy regulation for children and youths of local administrations in Lampang and Chiang Rai Provinces. The study revealed that most of local administrations lacked of analyzing analyze current situation, problems and need evaluation. The research also revealed that the factors affecting the success of children and youth development strategies were the organization vision, leadership, knowledge, ability and experience of the executives planning, organizing, personnel management, budget and follow-up system and the outer factors were governmental policies, supports from institutes in budget and expertise, and participation especially of children and youth

คำสำคัญ : เด็กและเยาวชน การกำหนดยุทธศาสตร์ รูปแบบยุทธศาสตร์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Keywords : Children and Youths, Strategy Regulation, Patterns of Strategy, Local Administrations

* ผู้นิพนธ์ประสานงานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ thanawit_joe@hotmail.com โทร. 081-668-0968

1. บทนำ

ภายใต้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนทั้งในด้านที่เป็นโอกาสและด้านที่เป็นอันตรายต่อการพัฒนาจากข้อมูลโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนปี 2549-2550 สภาวะการณ์เด็กและเยาวชนภาคเหนือตอนบน จะพบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เช่น จังหวัดที่มีอัตราการจดทะเบียนสมรสต่อการหย่าร้าง จำนวนเด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่สูงมีจำนวนพื้นที่เสี่ยงมาก จะมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ติ่มเหล้า เสพสื่อลามก มีเพศสัมพันธ์ เล่นการพนัน จำนวนมากเช่นกัน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากที่จะทำให้ งานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน แต่การจะขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลายอย่างช่วยในการดำเนินงานการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จได้ เช่น องค์ความรู้ ข้อมูลพื้นฐาน การวางแผน เครือข่ายการปฏิบัติ เป็นต้น ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเด็ก และเยาวชน มีความสำคัญในการดำเนินงานการพัฒนา เพราะเป็นแผนที่มีโครงการ/กิจกรรมที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่อาศัยข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจุบัน สถานการณ์ปัญหา และมีแนวทางแก้ไขปัญหากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน อันจะส่งผลให้เกิดการผลักดันทิศทาง การทุ่มเททรัพยากร และอื่น ๆ จนในที่สุดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จะมียุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านเด็กและเยาวชนที่สามารถตอบสนองแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการ และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษารูปแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษากระบวนการ ปัจจัย และรูปแบบในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำปาง จำนวน 9 แห่ง ในเขตอำเภอจางวได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา เขตอำเภอห้างฉัตร ได้แก่ เทศบาลตำบลห้างฉัตร องค์การบริหารส่วนตำบลห้างฉัตร องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหล่ม องค์การบริหารส่วนตำบลปงยางคก องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงตาล องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สัน องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองยาว และองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนไชย องค์การบริหารส่วนตำบลปล้อง อำเภอเทิง

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีโพธิ์เงิน อำเภอบ้านดง เทศบาลตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน และเทศบาลนครเชียงราย

2. วิธีการศึกษา

2.1 การวิจัยเอกสาร

เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ เอกสาร ตำรา งานวิจัย และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2.2 การสัมภาษณ์

ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และเยาวชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชน

2.3 การจัดสนทนากลุ่ม สทนากลุ่มกับเด็กและเยาวชน

เพื่อให้เจ้าของปัญหาได้สะท้อนปัญหา สถานการณ์ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

2.4 การจัดประชุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

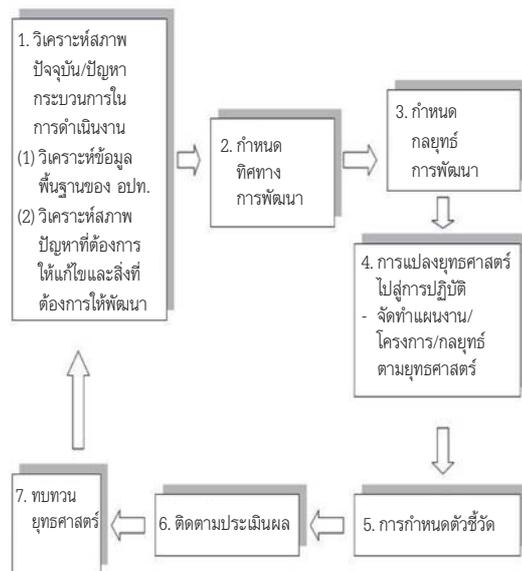
เพื่อศึกษาสถานการณ์เด็กและเยาวชนหาแนวทาง มาตรการ กิจกรรมในการกำหนดยุทธศาสตร์ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ รวมถึงการประชุมเพื่อคืนข้อมูลกลับสู่ผู้ให้ข้อมูล เพื่อตรวจสอบและเปิดเวทีในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม

2.5 การเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

โดยการใช้แบบสอบถามที่ประยุกต์มาจากแบบสอบถามโครงการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชนรายจังหวัด ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นโดยโครงการ Child Watch สถาบันรามจิตติ ทำการจัดเก็บข้อมูลสภาวะการณเด็กและเยาวชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษาในจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงราย

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.1 กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปที่ 1 กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากกรณีศึกษา

พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว ยังขาดกระบวนการในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตัวอย่างเช่น ยุทธศาสตร์ในปีงบประมาณที่ผ่านมา ๑ มา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังมิได้มีการสำรวจปัญหา และความต้องการด้านเด็กและเยาวชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ในลักษณะของการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และมีลักษณะของการดำเนินกิจกรรมในระยะสั้นไม่มีความต่อเนื่องมากกว่าการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว นอกจากนี้แล้วจากการจัดประชุมกลุ่มเด็กและเยาวชนพบว่าโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยส่วนใหญ่ยังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น การให้ทุนการศึกษา ส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น ซึ่งการขาดกระบวนการวิเคราะห์สภาพปัญหา และขาดการวิเคราะห์หาความต้องการในการพัฒนาและขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการจากเด็กและเยาวชน ซึ่งจะส่งผลทำให้การกำหนดทิศทางในการพัฒนาไม่สอดคล้องกับความต้องการ ในท้ายที่สุดผลของการพัฒนาจะไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนได้อย่างเหมาะสมตามแนวทางการพัฒนาที่ควรจะเป็น

3.1.2 การกำหนดทิศทางในการพัฒนา

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่ยังขาดทิศทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยทิศทางการพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอดีตที่ผ่านมาจะให้

ความสำคัญกับทิศทางการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานมาเป็นอันดับต้น ๆ ส่วนการพัฒนาทางสังคม โดยเฉพาะทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้รับความสำคัญในระดับที่รองลงมา โดยจะพิจารณาได้จากเอกสารงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าสัดส่วนของงบประมาณที่เน้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจะมีสัดส่วนที่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการกำหนดทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรหรือหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนจะต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาและกำหนดทิศทางการพัฒนา

3.1.3 กำหนดกลยุทธ์การพัฒนา

การกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนก็เช่นเดียวกันกับการกำหนดทิศทางในการพัฒนา กล่าวคือ กรณีศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงราย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ พบว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายองค์กรยังมิได้มีการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยส่วนใหญ่เป็นการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาตามภารกิจพื้นฐานโดยทั่วไป หรือกำหนดยุทธศาสตร์ตามที่กฎหมายกำหนด โดยจะเห็นได้ว่า หลาย ๆ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดยุทธศาสตร์ ภารกิจ กลยุทธ์ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ดังกล่าวยังไม่สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและมีได้สะท้อนความต้องการของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

3.1.4 การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

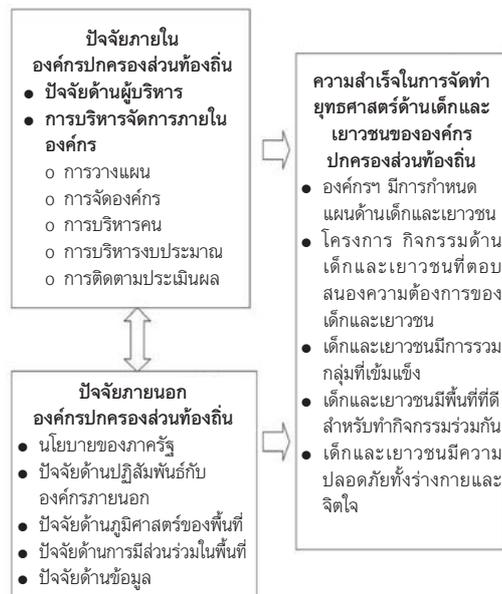
การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดทำแผนงาน/โครงการ/กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสารข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษาได้กำหนดโครงการพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนไว้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านสังคม โดยมีได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนอย่างเด่นชัด ดังนั้น โครงการและกิจกรรมที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์โดยส่วนใหญ่จึงเป็นโครงการที่มีลักษณะเป็นงานประจำตามภารกิจและเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่มีระยะสั้น ไม่มีความต่อเนื่อง เช่น โครงการการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ โครงการตามประเพณี และโครงการส่งเสริมด้านกีฬา เป็นต้น

3.1.5 การกำหนดตัวชี้วัด การติดตามประเมินผล และการทบทวนยุทธศาสตร์

ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการในการกำหนดยุทธศาสตร์ ได้แก่ การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับโครงการและกิจกรรม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ ซึ่งการติดตามประเมินผลจะต้องมีการระบุเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสำเร็จสำหรับโครงการต่าง ๆ ผลการศึกษาระบบการติดตามและประเมินผลโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากกรณีศึกษา จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลห้างฉัตร

องค์กรบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ เทศบาลตำบลป่าซาง ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดในการตรวจสอบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน และสามารถวัดผลได้ ซึ่งส่งผลต่อการทบทวนโครงการสำหรับปีต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังมิได้มีการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับเป็นแนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน รวมถึงการที่มีได้นำผลการประเมินมาใช้เพื่อการปรับปรุงและการพัฒนาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร

3.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการศึกษาปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงราย จากการสัมภาษณ์และการจัดประชุมกลุ่ม พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง เช่น องค์กรการบริหารส่วนตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน องค์กรการบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ องค์กรการบริหารส่วนตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน และเทศบาลนครเชียงรายมีความพยายามในการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยผลการศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดทำยุทธศาสตร์ มีดังนี้

3.2.1 ปัจจัยภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาด้านการบริหาร

ผลการศึกษา พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรมีความสำคัญ หากผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชนและมีความตั้งใจที่จะเข้าไปมีส่วนในการสนับสนุนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยกำหนดให้เป็นแนวนโยบายหรือวิสัยทัศน์ขององค์กรจะส่งผลให้การกำหนดยุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศตายุ ธัญน้อม (2545) ที่พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรจะนำไปสู่ความสำเร็จในการกำหนดนโยบาย ดังเช่น กรณีของเทศบาลตำบลป่าซาง องค์กรการบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ และองค์กรการบริหารส่วนตำบลแม่เงิน จังหวัดเชียงราย เป็นตัวอย่างในเรื่องวิสัยทัศน์การพัฒนา โดยมีการกำหนดให้มีการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่อย่างชัดเจน

ด้านภาวะผู้นำ พบว่า ผู้บริหารที่ได้แสดงถึงความมุ่งมั่นและจุดยืน พร้อมจะเป็นผู้นำในอันที่จะแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เช่นเดียวกับแนวคิดของศตายุ ธัญน้อม (2545) และสายฝน ตรีณาวงษ์ (2548) จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งจากการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง เช่น องค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองหล่ม จังหวัดลำปาง และองค์กรการบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ จังหวัดเชียงราย ผู้บริหารได้มีการชี้แจงให้ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในองค์กรในสังกัดให้ทราบถึงความมุ่งมั่นดังกล่าวและคอยกระตุ้นให้ทั้งบุคลากรในองค์กรและประชาชนรวมถึงเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ทราบถึงความสำคัญและปัญหาของเด็กและเยาวชนอยู่เสมอ ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะความเป็นผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชน

ด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้บริหาร ผลการศึกษา พบว่า ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านเด็กและเยาวชน เช่น การเปลี่ยนบทบาทจากครูมาเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะให้ความสนใจต่อการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนรวมถึงทราบปัญหาของเด็กและเยาวชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน

ด้านการจัดการภายในองค์กร

- ด้านการวางแผน
- ด้านการจัดองค์กร
- ด้านการสั่งการ
- ด้านการบริหารงบประมาณ
- ด้านการติดตามประเมินผล

ด้านการวางแผน พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้ ดังจะเห็นได้จากการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะถูกกำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาที่ค่อนข้างกว้าง เป็นการส่งเสริม ป้องกัน สนับสนุนในรูปแบบของกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ให้แก่ ชุมชน ครอบครัว เด็ก เยาวชน สตรี และผู้ด้อยโอกาสในสังคม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยังไม่เป็นไปตามแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม นั่นคือ ยังขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเด็กเยาวชนอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการกำหนดประเด็นการพัฒนา ด้าน เด็ก และเยาวชนไว้เฉพาะและกำหนดเป้าหมายให้ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งทางด้านพัฒนา ป้องกัน แก้ไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงควรมีการสำรวจสภาวะการณ์ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อนำผลการสำรวจมาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาด้านเด็กและเยาวชน และสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของแผนและ

สิ่งที่ตามมา ก็คือ การให้ความร่วมมือ

ด้านการจัดองค์กร พบว่า บุคลากรในองค์กร เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นผู้นำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติที่เกิดเป็นรูปธรรม บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่การศึกษา ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทอันสำคัญนี้ ผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะมอบหมายความรับผิดชอบให้กับบุคลากรเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการประสานงานหรือเข้าร่วมประชุม รวมถึงการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยยุทธ ชิโนกุล (2539) ที่พบว่าบุคลากรมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการกำหนดยุทธศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตาม ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีการกำหนดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ ดังนั้น หากมีการกำหนดบุคลากรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยตรงจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลากรทราบถึงบทบาทและหน้าที่หลักของตนเอง และสามารถทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้

ด้านการสั่งการ พบว่า ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชน ผู้บริหารได้ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม เช่นเดียวกับแนวคิดของพงษ์คิเว สแนพิมล (2545) ที่พบว่าบทบาทของผู้นำมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการกำหนดนโยบาย โดยการเป็นผู้นำ คือ แสดงเจตนาพร้อมให้บุคลากรในองค์กรทราบถึงความมุ่งมั่นในการจะพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนเป็นผู้ตาม ก็คือ การมอบหมายให้บุคลากรเป็นผู้ดำเนินการและคอยติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะและรับฟังแนวทางข้อเสนอ

แนวในการพัฒนาจากผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้แล้ว ฝ่ายการเมือง เช่น สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรประสบผลสำเร็จได้

ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า งบประมาณเป็นปัจจัยที่ต่อความสำเร็จในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวีระศักดิ์ เครือเทพ (2547) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่สามารถดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ นอกจากนี้แล้วจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ยังพบว่า ในหลายพื้นที่ประชาชนยังขาดความเข้าใจในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ ประชาชนมักจะมองความต้องการของตนเองโดยไม่ได้มีการพิจารณาจากความต้องการและความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งต้องให้ความสำคัญมาเป็นอันดับแรก ทำให้ขาดการพิจารณาว่าโครงการใด พื้นที่ใดที่สมควรได้รับการพัฒนาและงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนมักจะได้รับผลกระทบตามไปด้วย

ด้านการติดตามประเมินผล พบว่า รูปแบบของการติดตามและประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม โครงการ ซึ่งผลของการติดตามทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานได้เช่นเดียวกับแนวความคิดของชัยยุทธ ชิโนกุล (2539) และวีระศักดิ์ เครือเทพ (2547) พบว่าองค์กรมีการวางแผนที่ดี แต่ขาดการประเมินผลจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตาม

การติดตามประเมินที่ผ่านมาเป็นการประเมินกิจกรรมโครงการที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ดังนั้น หากจะพิจารณาความสำเร็จของการพัฒนาด้านเด็กและเยาวชน การกำหนดกิจกรรม โครงการ หรือยุทธศาสตร์การพัฒนา จึงควรเริ่มจากการมีกิจกรรมโครงการที่เกิดจากความต้องการของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะส่งเสริมให้การดำเนินกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และผลการประเมินจะสะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความเหมาะสมได้ในอนาคต

3.2.2 ปัจจัยภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา

- ความช่วยเหลือภาครัฐ

การกำหนดแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548) เห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนก็เช่นกัน เป็นการจัดกิจกรรมโครงการที่อิงและตอบสนองนโยบายของภาครัฐ ดังนั้น ถ้าหากนโยบายรัฐให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน โดยการเน้นและกำหนดนโยบายด้านนี้ให้ชัดเจน ก็จะเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนสามารถเกิดและนำไปปฏิบัติขึ้นได้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสนับสนุนงบประมาณ งบประมาณส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการสนับสนุนของรัฐ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องการงบประมาณและกำลังสนับสนุนจากภาครัฐอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับชัยอนันต์ สมุทวณิช (2546) หากภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนโดยระบุเงื่อนไขการใช้งบประมาณด้านพัฒนาเด็กและเยาวชน ก็จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของตนเองได้

การสนับสนุนวิชาการเนื่องจากศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ซึ่งยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างเต็มที่ ยังต้องการมีพี่เลี้ยง หรือต้องการความช่วยเหลือดังเช่นในหลาย ๆ องค์กรบริหารส่วนตำบลหรือระดับเทศบาลตำบล เช่น เทศบาลนครเชียงราย มีความต้องการการสนับสนุนด้านวิชาการ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการหน่วยงานที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องของรูปแบบแนวทาง วิธีการ และการดำเนินกิจกรรมโครงการ

- ด้านปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภายนอก

ยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนจะสามารถเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรมสิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ การทำงานร่วมกันแบบบูรณาการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน หรือ/และ กับหน่วยงานภายนอก ผลจากการวิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำงานเชิงบูรณาการ เช่น ในจังหวัดลำปาง เทศบาลตำบลห้างฉัตร องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้ง 7 แห่ง ซึ่งประกอบไปด้วย องค์กรบริหาร

ส่วนตำบลห้างฉัตร องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองหล่ม องค์กรบริหารส่วนตำบลปางสัก องค์กรบริหารส่วนตำบลเวียงตาล องค์กรบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่สัน และองค์กรบริหารส่วนตำบลเมืองยาว ต่างก็มีการทำงานในเชิงบูรณาการร่วมกันและร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น การทำงานร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนทั้งสภาเด็กฯ ในระดับตำบลและสภาเด็กฯ ในระดับอำเภอ ร่วมมือกับองค์กรภายนอก เช่น ตำรวจ วัด โรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน หน่วยงานสาธารณสุข และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชน เพื่อจัดกิจกรรม โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้มีกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความต้องการ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีการทำงานเชิงบูรณาการเช่นกัน โดยการทำงานร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนทั้งสภาเด็กฯ ในระดับพื้นที่ ร่วมมือกับตำรวจ สัมพันธ์ วัด โรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน สาธารณสุข และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชน

- ด้านการมีส่วนร่วมในพื้นที่

การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กรณีศึกษาได้ให้ความสำคัญในด้านนี้มาก แต่ก็ยังประสบปัญหาอยู่บ้างในด้านการมีส่วนร่วมอยู่ อย่างไรก็ตาม กรณีของอำเภอห้างฉัตร เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นปัจจัยที่สำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้างฉัตรได้สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่มี

ความตื่นตัวด้านการมีส่วนร่วม โดยการสร้างผู้นำของเด็กและเยาวชนขึ้นในพื้นที่เปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสมาพบกันแสดงออกซึ่งความสามารถ เป็นต้น สิ่งที่มีความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง ก็คือ การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนขึ้นทั้งในระดับตำบล และระดับอำเภอ เพื่อให้เป็นศูนย์รวม ศูนย์ประสานของเด็ก ๆ ในพื้นที่ และสามารถผลักดันให้สามารถจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขึ้นมาได้อย่างถูกต้องตรงกับโจทย์ของพื้นที่ได้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหรือประชาชนจากกรณีศึกษาปัญหาที่พบ ได้แก่ ความร่วมมือของประชาชน เช่น การไม่เข้าร่วมประชุมประชาคม การไม่อนุญาตให้ลูกหลานไปร่วมกิจกรรม และการไม่เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาด้านเด็กและเยาวชน เป็นต้น การประชุมประชาคม ประชาชนก็มักเสนอกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนโครงการด้านสังคม โดยเฉพาะด้านเด็กและเยาวชนก็จะมีเป็นส่วนน้อย เหตุผลหนึ่งก็น่าจะมาจากยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชน เป็นยุทธศาสตร์ด้านสังคม ที่ไม่สามารถเห็นผลลัพธ์ได้ชัดเจนเช่นเดียวกับผลลัพธ์ของโครงสร้างพื้นฐาน

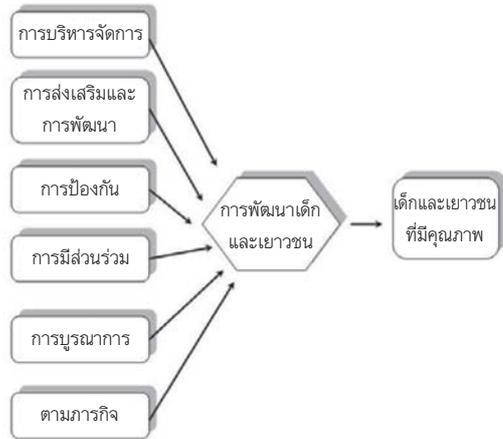
4. สรุป

ยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนเป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องการความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนมักเห็นผลของการพัฒนาช้ากว่า ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ต้องหาแนวทางในการที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ ด้านเด็กและเยาวชนสามารถปรากฏให้เป็นรูปธรรม รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนมองเห็นความสำคัญในเรื่องนี้เนื่องจากสภาพสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรมของไทยเรายังไม่สามารถทำให้ภาคส่วนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นได้ ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องหนุนเสริมและกระตุ้นให้เกิดยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

4.1 ข้อเสนอแนะรูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการศึกษา รูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยแนวคิดของจรัส สุวรรณมาลา (2540) และประเสริฐ แยมสรวล (2541) นำมาปรับใช้เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะนี้ โดยเป็นข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา

รูปที่ 3 ข้อเสนอและรูปแบบยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 ยุทธศาสตร์ที่เน้นการบริหารจัดการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ การพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างเด่นชัด มีการแบ่งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีระบบการบริหารงาน การจัดกิจกรรม โครงการในรูปแบบของการมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุม และมีระบบการติดตามประเมินผล การจัดกิจกรรม โครงการ และยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4.3 ยุทธศาสตร์ที่เน้นการส่งเสริมและการพัฒนา

เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นกระบวนการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นเพิ่มขีดความสามารถ และสามารถใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถทางกายและความสามารถทาง

จิตใจ รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

4.4 ยุทธศาสตร์ที่เน้นการป้องกัน

เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชนที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยเป็นการดำเนินยุทธศาสตร์ในเชิง “รุก” เป็นการป้องกันก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วม

4.5 ยุทธศาสตร์ที่เน้นการมีส่วนร่วม

เป็นบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมการพัฒนาจะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.6 ยุทธศาสตร์ที่เน้นการบูรณาการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการสร้างความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้สึกร่วมกัน ช่วยกันส่งเสริมดูแลรักษา และป้องกันแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน รวมถึงองค์กรเครือข่ายนอกชุมชน เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานด้านการศึกษา หน่วยงาน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงหน่วยงานเอกชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

4.7 ยุทธศาสตร์ตามภารกิจ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนตามที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย รวมถึงการได้รับงบประมาณจากส่วนกลางเพื่อดำเนินการตามภารกิจนั้น ๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จะเห็นได้จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่จะต้องจัดให้มีตามภารกิจหน้าที่ตามกฎหมาย

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันรามจิตติ โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนล้านนา (ศศล.) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ได้ให้งบประมาณสนับสนุนในการทำวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำซึ่งเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และขอขอบคุณคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความเหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

6. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548. **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- จรัส สุวรรณมาลา. 2540. **การวางแผนกลยุทธ์ทางการเงินองค์กรในภาครัฐ**. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยุทธ ชีโนกุล. 2539. **การจัดการเชิงยุทธศาสตร์: การนำหลักการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์มาใช้ในการวางแผนของรัฐวิสาหกิจ**. สำนักวิจัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2546. **เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย**. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายการศึกษา.
- ประเสริฐ แยมสรวล. 2541. **คู่มือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) สำหรับองค์กรในภาครัฐ**. สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- พงษ์ศิวัช แสนพิมล. 2545. **การจัดทำแผนพัฒนาตำบล อำเภอ จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. 2547. **การจัดการภาครัฐสมัยใหม่: บทพิสูจน์เชิงประจักษ์ถึงความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. เอกสารนำเสนอในการประชุมทางวิชาการรัฐศาสตร์เชิงดอย: ยกเครื่องเรื่องท้องถิ่นไทย จัดโดยภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคม-

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ ระหว่างวันที่ 27-28 สิงหาคม 2547.

ศดาญ์ ธีญ์น้อม. 2545. **กระบวนการจัดทำแผนพัฒนา อบต.ตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สายฝน ตริณาวงษ์. 2548. **การจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม: ศึกษากรณี ตำบลสามบัณฑิต อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.